

ДРАГАНА ТИПСАРЕВИЋ
 Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ Краљево
 dragana.tipsarevic@gmail.com

СВЕТ У БИБЛИОТЕЦИ – БИБЛИОТЕКА У СВЕТУ

САЖЕТАК | Међународну сарадњу библиотека „Стефан Првовенчани“ започиње осамдесетих година прошлог века – бројни, а међу њима и светски познати писци, били су гости у Краљево. Почетком двехиљадите, сарадња је интензивирала кроз контакте и различите програме са страним културним центрима, институтима, амбасадама. Сарадња са библиотекама из Француске, Пољске, Бугарске, Македоније, Републике Српске, Црне Горе и са Кипра, резултирала је потписивањем седам протокола о партнерству, као највишем облику сарадње. Овај документ је ваљана улазница за размену искустава, реализацију различитих програма, конкретну материјалну помоћ, заједничко учешће на конкурсима, препорука за донаторе... Уз бројне бенефите које ова сарадња доноси, важно је и осећање да сте део велике европске заједнице библиотекара и да имате шта да понудите као свој пример добре праксе.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | светски писци – гости библиотеке, амбасадори, утицај у локалној заједници, библиотеке-партнери, размена искустава, конкурси код фондација, фонд стране књиге у Библиотеци

Када сам се, почетком 2003. године „из љубави или, у најгорем случају из непромишљености, прихватила управљања библиотеком“ да парафразирам почетак, иначе одличне и корисне књиге, *Менаџмент библиотеке*, теоретичара Жоел Милер и Жан Луј Милера,¹ која ми је била полазиште и саветник (наравно – књига библиотекару) поставила сам циљ да постанемо развијени као библиоте-

¹ Žoel Miler i Žan-Luj Miler, *Menadžment biblioteka: rukovođenje zaposlenima* (Beograd: Clio; Narodna biblioteka Srbije, 2006).

ке у иностранству, попут оне у Берну (не знам откуд ми се баш та библиотека чинила као примерен узор)!

А онда су ми неке околности ишле на руку: искустава о уређењу, начину рада, организацији, креативним садржајима, ентеријеру... доносила сам најпре са радионица у Гете-институту у Београду, (одмах по именовану, семинар – предавачи успешни директори јавних библиотека у Немачкој), затим са студијских путовања из Лиона, Хамбурга, Трента, Великог Трнова, Хелсинкија и Тампере... Каснија сарадња са партнерским библиотекама представљала је изузетну могућност за усвајање примера добре праксе, за унапређивање рада.

Иако при сваком поређењу са библиотекама из богатијих друштава постајете свесни свих ограничења (пре свега финансијских) која имате, ова врста искустава вам омогућавају да схватите чему треба да тежите, али и да много тога можете.

КАКО ДОВЕСТИ СВЕТ У БИБЛИОТЕКУ

Традицију међународне сарадње смо већ имали: још почетком осамдесетих година прошлог века, гости Београдског међународног сусрета писаца били су веома често и гости наше Библиотеке. Касније, били смо домаћини писцима из иностранства – гостима амбасада у Београду, САНУ-а, страних културних центара, издавачких кућа, манифестације Дисово пролеће... Имали смо улазницу: наметнули смо се као добри домаћини: Библиотека–издавач, однегована публика, тематски програми, близина манастира Жича... Резултат – част да, поред десетине других, нашој публици представимо и: Ану Толстој, руског академика, етнолог; Марију Кодаму, аргентинску књижевницу, Борхесову удовицу у програму о Борхесу; Ивана Чароту, белоруског слависту; Андреја Базилеског, песника и преводиоца; Марију Ампаро Ескадон, мексичку књижевницу; Данијела Шифера; Дени де Тилинака, француског академика; Кристину Бјерк; Патрика Бесона, Дагласа Линдзија, Бартоломеја Мајзела, Христа Славова; из Јапана: проф. др Набухира Шибу, проф. др Кацухира Јошизаву са универзитета Кјото, Нацуки Икезаву (једног од водећих јапанских прозних писаца); Туне Хеднебе (норвешку песникињу); Алесандра ди Меа; Вилијема Терба, унука Николе Тесле и председника Теслине фондације у САД; Маршу Еванс, америчку космонауткињу...

Кроз овај облик сарадње добијате ексклузивне госте, ваши читаоци прилику да их виде и упознају. Ричард Бернс, енглески песник, после посете Библиотеци, инспирисан краљевачком трагедијом 1941. године, објавио је поему о Краљевачком октобру.

ЊЕГОВА ЕКСЕЛЕНЦИЈА – ГОСТ БИБЛИОТЕКЕ

Да се вратимо на ограничења са почетка: имате амбицију, знате шта треба урадити и – хронични недостак средстава. Обраћате се свима који могу да помогну – поново треба имати *улазницу* – добро осмишљен пројекат и потенцијалног донатора који има ваљане разлоге да помогне. Упорност се подразумева! (Илустрације ради, 2011. године после земљотреса који је погодио Краљево, молбу за помоћ упутили смо на 170 адреса културних центара, института, амбасада, развојних, невладиних удружења и организација и других). И помоћ је стигла. Како се и донације дају онима који заслужују, настојали смо да осмислимо тематски програм, да створимо прилику да потенцијални донатор буде наш гост, да се упозна са нашим радом, да се препоручимо... У нашем случају, то је значило: бити по нечему посебан, оригиналан, имати садржаје који могу изазвати пажњу. А ми смо имали библиотеку као центар локалне заједнице, културни центар, издавача (посебно едиције *После Вавилона*, за преведену поезију и додатак часописа *Повеља Прејоручено*, за преведену прозу).

На листи најпожељнијих гостију у библиотеци свакако су њихове екселенције, амбасадори страних држава акредитовани у нашој земљи. Наши гости били су: Родригез И. Касада, амбасадор Мексика (програм о Борхесу); Џефри Барет, шеф делегације Европске комисије у Србији и Црној Гори 2004. (поводом отварања Информативног кутка ЕУ у Библиотеци); Дејвид Гауен, британски амбасадор (предавање о европским вредностима и сусрет са грађанима у Библиотеци); Ханс Хегеман, холандски амбасадор (предавање о европским интеграцијама); Ханс Ула Урстад, 2005. (програм *Норвешка у Краљеву* – поводом донације библиотеци); Кристоф Брингеус, 2013. (манифестација *Дани Асџрид Линдјрен*); Клеменс Која, амбасадор Аустрије 2012. (поводом донације Библиотеци и учешћа у програму *С децом на њуш око свећа*); Франсоа Терал, амбасадор Француске 2009. (промоција књиге Мари Терал *Умеће живљења на француски начин*); Тошио Цунозаки, амбасадор Јапана 2011. (промоција књиге *Јапански вртови*); Ангел Димитров, бугарски амбасадор 2015. (промоција *Повељиној* додатка *Прејоручено Прича од 20 лева*); Роман Вашчук, амбасадор Канаде нас је посетио два пута – 2014. (промоција књиге *Трн у нози на дуљачком њушу*, Миломира Главчића, великог задужбинара који деценијама живи у Канади) и 2015. (програм о Франкофоној књижевности); Филип Пилингтон, амбасадори Канаде у Београду 2015. године (промоција *Повељиног* додатка *Прича Квебека*).

Гости из света били су и бројни аташеи за културу амбасада: САД, Конрад Тарнер (поклон – опрема за учење енглеског језика) и Њутон Гаскал (бесплатан

приступ за наше кориснике према 30 виртуелних библиотека у САД са више од милион докумената); Амбасаде Јапана, Јуиџиро Омори три пута; Амбасаде Пољске, Дагмара Луковић; Бугарске, Вера Димитрова...

Свака посета отварала је могућност да на што креативнији начин и са различитих аспеката представимо земљу из које нам гости долазе – кроз изложбе, разговор о књижевности, промоцију... Такве програме, најчешће целодневне, насловиле бисмо: *Норвешка у Краљеву* или *Пољски дан у Библиоџеци* или *Гласови из далека* (Јапан).

Посебно занимљиво било је учешће високих гостију у програму *С децом на џуџи око свеџа* – у којем би њ.е. „водио“ децу у своју земљу...

Илустративно, издвојићу нашу вишегодишњу сарадњу са Амбасадом Јапана, која је имала различите садржаје: целодневни програм у Библиотеци поводом доласка њ.е. Цунозакија (промоција књиге *Јапански врџови*, изложба књига о Јапану, радионица *С децом на џуџи око свеџа – Јапан*, разговор њ.е. са посетиоцима поводом земљотреса у Краљеву, донацију граду). Јуиџиро Омори, аташе за културу, посетио нас је три пута: доносио је поклоне у књигама и опреми, одржао радионицу о могућностима аплицирања за стипендије у Јапану.

Ваља нагласити да је успешној сарадњи претходила наша припрема: објављивање превода из јапанске књижевности у часопису, затим *Повељиној* додатка *Прејоручено* са преведеном савременом јапанском прозом *Прича се на далеком исџоку*; две књиге хаику поезије... Бранка Такахаша, преводилац и наш сарадник, у оквиру серијала *Пуџоџис*, одржала је два предавања уз богат видео-материјал о Јапану, а у посебном предавању говорила је о зен-будизму. Чест гост и сарадник Библиотеке била је проф. др Кајоко Јамасаки са Филолошког факултета у Београду. Учествовала је у програмима *Јапанско вече*, затим *Јапан – исџорија, сџихови*; била преводилац на предавањима које су одржали изузетни гости – проф. др Набухи-ро Шиба и проф. др Кацухиро Јошизава са универзитета Кјото; представила нам је стваралаштво госта Нацуки Икезаве, једног од водећих јапанских прозних писаца... У свим овим изузетним програмима, били смо партнер Амбасади Јапана у Београду. Овоме треба додати и да је сваки програм пратила приређена изложба о Јапану – земљи, историји, уметности, књижевности. ... Као посебну препоруку за сарадњу наводили смо податак да у Библиотеци две године ради креативна радионица под називом *Свеџови од џаџира*, у којој су деца упознавала тајне оригамија и калиграфије... Посебну пажњу гостију изазивала је изложба ових радова.

Поред континуираних поклона у књигама и опреми, захваљујући стипендији Амбасаде Јапана, колегиница јапанолог, водитељ радионице *Свеџови од џаџира*, добила је стипендију за тромесечно усавршавање библиотекара у Јапану.

Изузетно признање за нашу Библиотеку представљао је предлог Министарства културе Републике Србије да наша библиотека, већ позната по међународној сарадњи, буде 2007. партнер Амбасади Шведске у организацији манифестације *Дани Асџриг Линџред у Србији*. Организовали смо 11 различитих програма, укључили све школе, вртиће, СОС Дечје село... Поред амбасадора, гошћа нам је била и Кристина Бјерк, шведски академик. И заиста је било дивно – живописно, раздрагано, на десетине девојчица обучених у костим Пипи Дуге Чарапе, глумци, весела деца, препуна библиотека... Сутрадан, све амбаскаде Шведске у свету, на званичним сајтовима, објавиле су вести са наших програма! Наредне године, у организацији Амбасаде Шведске у Београду, две библиотекарке из Центра за библиотекарство у Единбургу биле су на студијском боравку у нашој библиотеци поводом Дечје недеље и одржале радионицу за библиотекарке Рашког округа о раду са децом са посебним потребама.

Књигу шведског нобеловца Томаса Транстремера објавили смо 2013. године уз помоћ Савета за културу Шведске и Амбасаде Шведске у Београду. Укупно, у едицији за преведену поезију *После Вавилона*, објавили смо 23 књиге уз помоћ старних амбасада, културних центара, института!

Програми са амбасадорима представљају ексклузивну прилику да локална заједница упозна културу те земље. Али су добити вишеструке: најпре, ниједан амбасадор не долази празне руке (новчана помоћ, књиге, опрема, бесплатан приступ базама електронских библиотека). Значајна је и њихова препорука за институције и организације које финансирају преводњење и издавање књига као и ауторска права за објављивање, што смо ми десетинама пута користили. Не мерљиво је важно и следеће: постајете важни у локалној заједници! По протоколу за такву врсту посета, обавезан је састанак њ.е. са челницима локалне самоуправе. Почетак званичних разговора је исти: „Ми долазимо на позив Библиотеке.“ У Библиотеци тога дана гарантовано имате градоначелника, начелника округа... са питањем: „Шта је потребно Библиотеци?“ Осећате се као успешни конзулат свога града!

БИБЛИОТЕКЕ – ПАРТНЕРИ

Најзначајнији, најсадржајнији, најконкретнији и најобухватнији облик међународне сарадње библиотека свакако је сарадња са библиотекама из иностранства, а *џрошџкол о џаршнерсшву* је најзначајнији акт коме у тој сарадњи тежимо. Јер партнерство подразумева однос у коме смо, без обзира на даљину и све друге разлике једнаки, који нас обавезује да се помажемо и сарађујемо, размењујемо

искуства и идеје... То је највиши однос сарадње и блискости, прилика да упознамо једни друге, културне знаменитости, људе, културу, традицију... Доноси и један посебни бенефит: лична пријатељства.

И за овај облик сарадње са колегама потребна вам је улазница: морате имати сегменте рада који вас издвајају од других, морате имати примере добре праксе по којима сте посебни, морате имати жељу да усвајате другачија искуства, да их примените сходно својим условима и потребама.

Како до библиотека партнера? Добитна комбинација за почетак је да ваш град има развијену међународну сарадњу, односно градове побратиме. Иако вас, као по правилу, изоставе из састава делегације, а после се испостави да сте једино ви сарадњу развили, морате бити упорни и морате се наметнути. Нарочито ако град – побратим вашег града, има развијену библиотеку.

Посета делегације лионске општине Сен Фоа Краљеву 2004. била је повод да у Библиотеци приредимо две изложбе – о Виктору Игоу (Библиотека је објавила превод његовог романа *Последњи дан на смрти осуђеној*) и изложбу о гостовању француских аутора у нашој установи. Нисмо, наравно, били у званичном програму за посету – али *улазнице* су биле поменуте изложбе, а гост, потпредседник општине Сен Фоа, Жерар Шарије, универзитетски професор из Лиона, председник Управног одбора њихове библиотеке. Дошао је на десет одобрених минута од стране нашег протокола, а остао два сата уз интересовање за укупан рад установе! На поласку, уследило је питање да ли хоћу, ово што је он видео, што се пре свега односило на пропаганду књиге, да покажем колегама у њиховој библиотеци? Сувишно питање за некога ко због санкција и рата није никуда могао!? Заборавила сам на тај разговор, а онда је уследило позивно писмо и авионске карте за мене и преводиоца. Програм боравка био је препун посета библиотекама различитог типа – од лионске, једне од пет највећих на свету, градских, општинских, до специјализованих – за децу, младе, са музикалијама... Имала сам три презентације различитих садржаја нашег рада... Поређења су се, наравно, наметала... Да, услови су неупоредиви, као и стандарди – али ми многе ствари допуњавамо креативношћу. Имала сам привилегију да се обратим одборницима у Скупштини, да подсетим на старо пријатељство овога града у коме је била болница за српске рањенике из Великог рата, да говорим о великим Лионцима – Сент-Егзирперију, о Раблеу, Виктору Игоу и његовом апелу *За Србију*.

У јулу 2005, на нашем Дечјем одељењу, у оквиру програма који смо организовали, почаствовани смо *Прошколом о њарџнесџу* са општином Сен Фоа, што је практично значило сарадњу са њиховом Библиотеком „Леополд Сенгор“, али и сталну материјалну помоћ општине. Три пута смо размењивали посете и

учили једни од других. Из ове Библиотеке усвојили смо бројне примере добре праксе: посебан фонд књига за родитеље, увијање књига у пластичну фолију као део физичке заштите, радионицу *С децом на њуј око светиа* (тамо се звала *Далеке земље, њујовања*), и најважније – увођење стрипова у фонд библиотеке! Ми смо ову, за наше библиотеке новину, унапредили: основали смо радионицу за израду стрипова, па онда радионицу анимираног филма, која је имала изванредне резултате. (Награде на фестивалима, филм који су наша деца урадила *Књига је банка знања* је био део званичног рекламног пакета Народне банке Србије). Био је то наш пример добре праксе који смо им онда понудили.

Партнерство нам је омогућило усавршавање – наша информатичарка добила је месец дана студијског боравка на обуци у Паризу, а два пута смо размењивали посете, држали радионице и презентације о својим искуствима, преносили знања, идеје... Укупна новчана помоћ од 11.000 евра за куповину књига француских аутора које су код нас преведене, опрема за увођење услуге *Науци француски у библиоџеци*, 2011. (енглески смо увели захваљујући донацији од 1100 евра Амбасаде САД у Београду), опрема за издавачку делатност, књиге на француском језику – полазиште за формирање посебног Фонда стране књиге у библиотеци 2016. године – део су конкретне користи коју је Библиотека имала од те сарадње. Сваки сусрет био је повод за заједничке програме на српском и француском језику – песничке, музичке... Били смо стални учесник Дана франкофоније у Србији. Зближили смо најмлађе читаоце – полазнике наше Стрипотеке и њихове Уметничке секције. *„Нацртај свој њрб – остави њрај о себи“*, био је позив да деца размене цртеже и поздраве из Лиона и Краљева на српском и француском језику. Заједничка изложба је била код нас и у партнерској библиотеци, а онда смо направили букмаркере. Као поклон носили смо их у Француски културни центар у Београду – увек отворен за све наше промоције превода Филипа Жакотеа, чији смо ексклузивни издавач били. Никада није изостала помоћ Француског института за књигу за откуп ауторских права или преводе – сваки захтев је носио драгоцену напомену: партнер библиотеке „Леополд Сенгор“ Сен Фоа. Наша сарадња била је и аргумент за Амбасаду Француске у Београду да нас амбасадор посети, али и позива различитим поводима у Амбасаду.

Посредством организације Tavolo Trentino ступили смо 2010. у контакт са две веома развијене библиотеке из области Тренто – библиотеком у истоименом граду која има континуитет од 1500. године и библиотеком из Лавалоне. Презентовали смо примере добре праксе из нашег рада, показали колегама следеће године оно што ми радимо у Краљеву, а као резултат оствареног контакта код нас је уведен посебни *Фонд музике* на Позајмном одељењу, са позивом суграђанима

да у Библиотеку долазе по књиге, часописе, информације и ЦД-ове са пробраном класичном и популарном музиком. Фонд је, претежним делом, формиран на основу поклона из ових италијанских библиотека.

На иницијативу Удружења грађана македонске националности за Рашки округ, које је покренуло сарадњу између Прилепа и Краљева, били смо домаћини колегама из Библиотеке „Борка Талески” у октобру 2011. године. Дводневни боравак делегације овог македонског града у Краљеву резултирао је, када су две библиотеке у питању, упознавањем и разменом искустава у раду, али и конкретним договором о заједничком пројекту у који су била укључена Дечја одељења. *Марко Краљевић – ејски јунак* – наслов је заједничког креативног рада деце из наше Радионице анимираног филма и деце из Ликовне радионице при Библиотеци у Прилепу. Цртеже смо размењивали и код нас монтирали анимирани филм о највећем јунаку епских народних песама, који је касније на фестивалима награђиван. У мају наредне године, најзначајнија културна манифестација Прилепа, *Дани Марка Краљевића*, отворена је управо овим филмом и изложбом радова деце из Краљева и Прилепа, а две библиотеке су, у присуству градоначелника Прилепа, потписале протокол о партнерству. Наш боравак обухватао је и Семинар за библиотекаре Прилепске регије о различитим сегментима рада наше установе. Библиотеку у Прилепу посетили смо и 2016. приликом одласка у Битољ, заједно са члановима Удружења историчара Рашког округа. Наши контакти су били веома чести – поред осталог, заједно смо учествовали на регионалном конкурс за опрему са библиотекама из Бугарске.

Вишегодишњи контакти наше Библиотеке са књижевницима из Републике Српске, објављивање бројних песничких књига у *Повељиним* едицијама, њихова гостовања у Краљеву, као и чести боравци и награде које су наши аутори добијали у Бањалуци, била су довољна препорука да 21. марта 2013. у Бањалуци, после песничког програма у коме су наступили наши аутори, песници из Бањалуке и Краљева и отварања изложбе наших издања, у присуству конзула Републике Србије, потпишемо Протокол о партнерству између Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске и Библиотеке „Стефан Првовенчани” из Краљева. Било је ово велико признање за нас – протокол је, два месеца раније, потписала Народна библиотека Србије. Другога дана, за библиотекаре Републике Српске, одржали смо Семинар о примерима добре праксе из рада наше библиотеке. Са колегама смо редовно размењивали издања, програме – 2014, поводом Светског дана поезије, гостовали су нам песници из Бањалуке, а у нашем издавачком плану сваке године била је најмање једна књига аутора из Републике Српске.

Најсадржајнију сарадњу реализовали смо у оквиру партнерства са Војводском

библиотеком „Норвид“ из Зелене Горе у Пољској. Многе околности су томе прећодиле: Зелена Гора и Краљево су четири деценије братски градови; наша библиотека је имала вишегодишњу успешна сарадњу са „Полонијушом“, пољским културним центром у Београду, приређивали смо посебне програме у Библиотеци: *Пољски дан*, изложбе *Ўјознај Пољску*, радионица *С децом на џуџ око свеџа – Пољска*, предавања о Чеславу Милошу. Објавили смо његову књигу *Последње џесме*, као и бројне преводе пољске прозе и поезије у *Повељи*. На позив Виолете Харезлак, заменице градоначелника Зелене Горе, 2012. као члан градске делегације боравила сам у Зеленој Гори и упознала рад Војводске библиотеке, велике и развијене установе културе, која је лидер међу европским библиотекама када је у питању рад са младима. Уследио је позив за учешће на Међународном скупу библиотекара из већине европских држава са темом *Библиотека као џреће месћо* који је, под покровитељством ЕУ одржан 2013. године. Представили смо нашу библиотеку као центар локалне заједнице и као место за креативни рад са децом. Наредне године, у оквиру обележавања имендана Краљева, на свечаности у нашој Библиотеци, директори су потписали Протокол о партнерству између Библиотеке „Стефан Првовенчани“ Краљево и Војводске библиотеке „Норвид“ из Зелене Горе. Наредне, 2015. године, на основу заједничког пројекта, разменили смо студијске боравке у Зеленој Гори и Краљеву. У септембру, трочлана делегација наше библиотеке је одржала девет презентација о различитим сегментима нашег рада за библиотекаре Лубушког војводства, а наши гости су одржали бројне радионице за библиотекаре Рашког округа о раду с децом и могућностима приступа фондовима ЕУ, који су намењени библиотекарима. Наставак је уследио 2017. године. Опет по пројекту, размена искустава на тему народна традиција и библиотеке – две колегинице су боравиле у Зеленој Гори, а трочлана делегација пољских библиотекара код нас.

Са библиотеком „Петко Славејков“ у Великом Трнову започели смо сарадњу 2015. године по препоруци амбасадора Бугарске, Ангела Димитрова, који је био гост наше Библиотеке. На његов предлог да директорка Библиотеке отвори изложбу у библиотеци у Трнову поводом Дана словенске писмености, а с обзиром да је овај град у Бугарској одраније имао контакте са Краљевом, делегација нашег града (заменик градоначелника, директор Музеја) била је у дводневној посети. У Градском музеју управо тада била је отворена изложба филиганских радова атељеа *Покимица* из Краљева. Посета овој великој библиотеци била је и прилика да се колегама представе различити сегменти рада наше установе. Уследио је позив за учешће на Међународној конференцији библиотекара крајем те године. Том приликом, у Градској кући у Великом Трнову, у присуству

градоначелника и званица, учесника Међународног скупа библиотекара, потписан је Протокол о партнерству између Библиотеке „Петко Славејков” Велико Трново и Библиотеке „Стефан Првовенчани”.

Повезене путем Светога Саве, библиотеке су наставиле да сарађују – 2016. године, поводом Светског дана књиге, директор и заменица директора из Трнова били су наши гости и одржали дводневни семинар на који су позвани библиотекари Рашког округа и целе Србије. Колеге из Бугарске су, поред примера добре праксе који се односе на дигитализацију грађе, широку међународну сарадњу коју ова библиотека има са бројним библиотекама у Европи, изнели и своја искуства у коришћењу фондова Европске уније који су намењени библиотекама. Да подрже сарадњу две библиотеке, заједно са нашим гостима, у програму поводом Светског дана књиге, у перформансу на Тргу српских ратника, учествовали су и представници конзулата Бугарске у Нишу.

У јуну 2018. године, низом програма представљен је у Херцег Новом рад краљевачке Библиотеке (изложба *Стефан Првовенчани у књижевности и историографији*, промоција издавачке делатности, сусрет Дејана Алексића са најмлађим читаоцима), а затим су, директорка Градске библиотеке и читаонице Херцег Новог Невенка Митровић и директор Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” мр Миша Милосављевић потписали протокол о партнерству.

У марту 2019, у оквиру званичне посете Краљеву, амбасадор Републике Кипар, Костантинос Елиадес, посетио је Библиотеку и предложио сарадњу са неком кипарском библиотеком. Стручни скуп *Међународна сарадња библиотека*, затворен је свечаношћу у духу теме – директорка библиотеке из Деринеје, Елефтерија Такоуши, и мр Миша Милосављевић, директор краљевачке Библиотеке, потписали су Протокол о сарадњи две библиотеке у присуству њ.е. амбасадора Костантиноса Елиадеса, градоначелника Краљева др Предрага Терзића и председника општине Деринеја Андроса Карајаниса.

Успешна, разноврсна и садржајна међународна сарадња Библиотеке „Стефан Првовенчани” Краљево показује да је могуће остварити бројне контакте, да увек постоје могућности које треба искористити. Треба имати на уму и да се морају стећи многи предуслови (улазница): добар, иновативан, креативан, садржајан рад. Посебност по многим сегментима, праћење онога што се у свету библиотекарства дешава, односно треба настојати да се пропрате семинари, стручни скупови, конференције ИФЛЕ... Не треба се притом бојати поређења, имамо шта да покажемо.

Развијајући сарадњу са другима, постајемо део велике европске породице библиотекара. Без обзира што је путем интернета доступан рад других

библиотека у целом свету, директан контакт је, ипак, немерљив. То је прилика да упознамо друге људе, друге културе, да стекнемо пријатеље, што представља посебан и немерљив бенефит сарадње.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

Miler, Žoel i Žan-Luj Miler. *Menadžment biblioteka: rukovođenje zaposlenima*. Beograd: Clio; Narodna biblioteka Srbije, 2006.

DRAGANA TIPSAREVIC
The Public Library "Stefan Prvovencani" Kraljevo
dragana.tipsarevic@gmail.com

THE WORLD IN A LIBRARY – A LIBRARY IN THE WORLD

SUMMARY | The Public Library "Stefan Prvovencani" Kraljevo has begun international cooperation during the eighties – numerous writers, many of whom are world-famous, were in Kraljevo. By the beginning of 2000, the cooperation was intensified through contacts and different programs with foreign cultural centers, institutes, embassies. The cooperation with the libraries from France, Poland, Bulgaria, Macedonia, the Republic of Srpska, Montenegro, and Cyprus gave results in the form of signing seven protocols on partnership as a highest form of cooperation. This paper is a worthy entrance ticket for the exchange of experiences, running different programs, specific monetary help, joint participation when applying for projects, the recommendation for donors... In addition to countless benefits that this cooperation brings, what is also important is a feeling that you are part of a large European community of librarians and that you have something to offer as an example of a good practice.

KEYWORDS | world-famous actors, the guests, ambassadors, the influence on a local community, partner libraries, exchange of experiences, applying with foundations, the foreign book fund in the library

ДРАГАНА ТИПСАРЕВИЧ
Национальная библиотека „Стефан Первенчани“ Кралево
dragana.tipsarevic@gmail.com

БИБЛИОТЕКА МИРА – БИБЛИОТЕКА В МИРЕ

СЖАТОСТ | Международное сотрудничество Национальная библиотека им „Стефана Првовенчаного“ прошлого века начинается в 1980-х годах известные писатели, они были гости в Кралево. В начале 2000 сотрудничает активизируется через контакты и различные программы с иностранными культурными посольствами. Сотрудничество с библиотеками: Франция, Польша, Болгария, Македония, Республика Сербская, Черногория и Кипр, привело к подписанию семи партнерских протоколов, а также высшая форма сотрудничества. Этот документ является действительным обменным билетом, реализация различных программ, конкретная материальная помощь, совместное участие в конкурсах, рекомендации для доноров преимущества, которые приносят это сотрудничество, также важно чувствовать, что вы являетесь важной частью библиотекарей европейского сообщества и есть что предложить в качестве примера хорошей практики.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | мировые писатели гости библиотеки, послы, влияние в на местное сообщество, партнерские библиотеки, обмен опытом, конкурсы у фон- даций, иностранный книжный фонд в библиотеке